

АНТИКРИЗОВЕ ДЕРЖАВНО-ГРОМАДСЬКЕ УПРАВЛІННЯ НА ЗАСАДАХ ПАРТНЕРСЬКОЇ ВЗАЄМОДІЇ ЯК ПРЕДМЕТ РОЗГЛЯДУ В ПІДРУЧНИКУ ДЛЯ КЕРІВНИКА ОСВІТИ

Малюга Микола, науковий співробітник, відділ економіки та управління загальною середньою освітою, Інститут педагогіки НАПН України, м. Київ, Україна mykola.malyuga@gmail.com

Проблематика державно-громадського управління в загальній середній освіті на законодавчо визначених засадах партнерської взаємодії в умовах розвитку цифрового суспільства та війни є соціально значущою, потребує системного розгляду в підручнику для керівників освіти зважаючи, що партнерство є феноменом демократичного суспільства.

Теоретичний аналіз доробку вітчизняних учених засвідчує, що на сучасному етапі розвитку теорії та методики управління розвитком освіти здійснено чимало досліджень, у яких окреслено коло ідей, положень, концепцій щодо окремих напрямів її розв'язання на визначених авторах методологічних і теоретичних засадах їх розгляду: організація управління закладами освіти (Топузов, Калініна, 2017; Kremen, 2017), забезпечення якості загальної середньої освіти в ракурсі європейських стандартів (Топузов, 2015; Kremen, 2017), теорія і методологія освітнього партнерства в системі загальної середньої освіти (Топузов, 2021) та ін.

Державно-громадське управління у сфері освіти на людиноцентристських засадах партнерської взаємодії потребує також з'ясування сутності та визначення цього феномену, розкриття специфіки його організації; конкретизації терміносистеми для його пізнання та ефективної реалізації на практиці.

Керівникам закладів освіти необхідно опанувати засадами антикризового менеджменту і терміносистемою в умовах війни не лише для усунення руйнівних наслідків, а ще й для стабілізації життєдіяльності суб'єктів освітнього процесу та випереджального інноваційного розвитку. Терміносистема формується шляхом інтеграції законодавчо-правового та наукового тезаурусу термінів і їх визначень, фактичних і процедурних знань, вимог, прав, свобод і сфер відповідальності суб'єктів освітньої діяльності та утворюють субстрат когнітивно-змістового конструкту управлінської діяльності керівника.

Суб'єктний рівень терміносистеми представлено за суб'єктною ознакою групування: суб'єктами державно-громадського управління, самоврядування, освітнього процесу та сферами їх відповідальності, владними повноваженнями різних рівнів державного управління, органів місцевого самоврядування й освітньої діяльності, до функцій яких входить забезпечення рівного доступу та гарантування якісної освіти на основі впровадження законодавчої й нормативно-правової бази у сфері освіти та практики партнерської взаємодії в освіті.

Нормативно-імперативний рівень терміносистеми детерміновано переліком вимог до суб'єктів впровадження державно-громадської форми управління та компетентісно орієнтованого освітнього процесу на рівні законодавчої і нормативно-правової бази у сфері освіти, зокрема

Державних стандартів освіти відповідного рівня повної загальної середньої освіти; переліком вимог до компетентностей суб'єктів управління та освітнього процесу на рівні Професійних стандартів учителів, які мають забезпечувати його виконання для досягнення законодавчо визначеної мети освіти та гарантування її якості, а також надають їм цілісне уявлення про нормативно-правову та нормативно-імперативну основу здійснення професійної діяльності.

Процесуальний рівень терміносистеми представлено суб'єктами і процесами, вимогами і стандартами, правилами і процедурами, механізмами здійснення процесів, включаючи організаційно-педагогічні, контрольні-аналітичні, координаційно-регуляційні та інші механізми, рекомендаціями щодо створення та впровадження комплексного механізму досягнення мети освіти, результатів навчання, виховання й розвитку здобувачів, порадами.

До терміносистеми уведено такі терміни: «державно-громадське управління на партнерських засадах», «безпекове середовище державно-громадського управління в умовах війни», «безпека життєдіяльності суб'єктів освітнього процесу в умовах війни», безпекові форми навчання в умовах війни», «засади партнерської взаємодії», «партнерство у сфері освіти», «державно-приватне партнерство в сфері освіти», «державно-громадське партнерство у сфері освіти», «система антикризового управління закладами освіти в умовах війни», «принципи державно-приватного партнерства», «довіра», «партнерська взаємодія», «партнери», «суб'єкти партнерської взаємодії», «органи державної влади», «територіальна громада», «державні партнери», «приватні партнери», «об'єкти партнерської взаємодії», «об'єкти державно-приватного партнерства», «засади партнерської взаємодії», «довірчо-партнерська взаємодія», «соціальне партнерство», «галузеве партнерство», «освітнє партнерство», «педагогічне партнерство», «соціально-педагогічне партнерство», «соціально-педагогічне партнерство на рівні закладу освіти», «механізми соціального партнерства», «умови, за яких відбувається формування партнерської взаємодії в системі антикризового управління», «сфери відповідальності партнерської взаємодії», «види партнерської взаємодії», «форми державно-приватного партнерства», «форми державно-громадського партнерства», «секторальне і міжсекторне партнерство», «експертне партнерство», «волонтерське партнерство», «технології та механізми партнерської співпраці», «громадський і приватний сектор», «місцеве самоврядування», «механізмів довірчої взаємодії», «механізмів партнерської взаємодії», «механізми співпраці», «механізми співробітництва», «механізм кризового стану закладів освіти», «стан функціонування закладів освіти в умовах війни як об'єкт антикризового управління», «антикризове державно-громадське управління», «результат партнерської взаємодії» та ін.

Опанування керівниками закладів освіти терміносистемою сприятиме впровадженню концептуальних положень антикризового менеджменту в сфері освіти в умовах війни та післявоєнного часу, аксіології, освітології, педагогіки партнерства завдяки:

- усвідомленню партнерства як форми педагогічної та демократичної взаємодії, основою якої є взаєморозуміння, взаємодовіра, взаємоповага та взаємозбагачення її учасників;

- розумінню партнерства та безпекового середовища, як динамічної системи, що виводить суб'єктів освітнього процесу на людиноцентристський рівень світобачення, світорозуміння, світосприйняття; осмислення та його розуміння, як цілісної нелінійної системи з ціннісно-сисловою мотивацією суб'єктів освітньої діяльності до самопізнання, самовдосконалення та довірчої партнерської взаємодії, досягнення високого та достатнього рівнів сформованості культури критичного мислення, інноваційної культури, творчої діяльності, демократичного спілкування;

- визначенню та знаходженню спільної мети для об'єднання навколо життєствердних ідей свободи, громадянської відповідальності, ключових цінностей у власній життєдіяльності та суспільному житті України, взаємонавчання та розвитку, що створить духовно-моральну та творчу атмосферу між його учасниками.

- порозумінню, активному залученню до усіх життєвих і освітніх проблем, побудові траєкторій розвитку суб'єктів як особистостей на основі сформованих емоційно-когнітивних установок і довірчо-партнерської взаємодії, основою яких має бути миролюбство.

Список використаних джерел

1. Топузов, О.М. (2021). Освітнє партнерство в системі загальної середньої освіти: теорія і методологія. Київ: Інститут педагогіки: Педагогічна думка. <https://doi.org/10.32405/978-966-603-2-2021-160>

2. Топузов, О., Калініна, Л. (2017). Організаційні механізми управління закладами освіти: методології та теоретичні засади. Український педагогічний журнал, 4, 34–44. <https://lib.iitta.gov.ua/710018/1/7.pdf>

3. Топузов, О. М. (2015) Збереження якості загальної середньої освіти: на шляху до європейських стандартів. Український педагогічний журнал, 1, 16–27.21.

4. Kremen, V.H. (Ed.). (2017). National Report on the State and Prospects of Education Development in Ukraine. National Academy of Educational Sciences of Ukraine. Kyiv: Pedahohichna dumka. <https://lib.iitta.gov.ua/706242/>